тэмах бібліяграфіі, бібліятэказнаўства, фондаў і каталогаў, асновах інфарматыкі. У сучасны момант вядзецца распрацоўка методыкі правядзення комплексных залікаў і курсавых экзаменаў па спецыяльных дысцыплінах, якія з'явяцца этапам завяршэння работы над праблемай інтэгравання вучэбнага матэрыялу аднаго прадмета ў другі.

Трэба адзначыць, што мы імкнемся змяніць характар вучэбнай і вытворчай практык. З гэтай нагоды распрацаваны праграмы практыкі ў адпаведнасці з новымі вучэбнымі праграмамі па спецыяльных дысцыплінах. Галоўнае, на што звяртаецца ўвага, каб навучэнцы мелі ў час практыкі магчымасць займацца непасрэдна абслугоўваннем чытачоў, задавальненнем іх запатрабаванняў, каб яны пастаянна звярталіся да кніжнага фонду бібліятэкі, вывучалі яго састаў, чытацкія запатрабаванні, прымалі ўдзел у інфармацыйнай, даведачна-бібліяграфічнай, масавай рабоце бібліятэкі.

З 1991 г. у мэтах выканання закона "Аб мовах у Рэспубліцы Беларусь" і пастановы калегіі Міністэрства культуры рэспублікі па гэтым пытанні ў тэхнікуме вядзецца паступовы перавод вучэбна-выхаваўчага працэсу на беларускую мову навучання. Праведзена частковае перааформленне вучэбнага корпуса на беларускую мову: бібліятэкі тэхнікума, кабінетаў бібліятэказнаўства, бібліяграфіі, арганізацыі бібліятэчных фондаў і каталогаў. Створаны кабінеты гісторыі Беларусі, беларускай літаратуры. Усё справаводства вядзецца на беларускай мове. Гэта работа будзе працягвацца далей.

Такім чынам, педагагічны калектыў тэхнікума знаходзіцца ў пастаянным творчым пошуку шляхоў удасканалення вучэбна-выхаваўчага працэсу. Адным з такіх шляхоў з'яўляецца стварэнне вучэбна-метадычнага комплексу "Магілёўскі бібліятэчны каледж - Беларускі універсітэт культуры". Яго стварэнне дапаможа ажыццяўляць шматузроўневую падрыхтоўку бібліятэчных кадраў для бібліятэк рэспублікі.

Матульскі Р.С.
канд.пед.навук,
ст.выкладчык

ДА КАНЦЭПЦЫІ РАЗВІЦЦЯ ВЫШЭЙШАЙ БІБЛІЯТЭЧНЫЙ АДУКАЦЫІ Ў РЭСПУБЛІЦЫ БЕЛАРУСЬ

Вышэйшая бібліятэчная адукацыя ў Рэспубліцы Беларусь па шэрагу аб'ектыўных і суб'ектыўных прычын у наш час знаходзіцца ў крызавым стане. Недахопы бібліятэчнай адукацыі адлюстроўваюцца ў практыцы работы бібліятэк рэспублікі, што вядзе да нізкай якасці бібліятэчнага абслугоўвання, зніжэння статуса бібліятэкі ў грамадстве.

З пункту гледжання сістэмнага падыходу бібліятэчная адукацыя ўяўляе сістэму, якая складаецца з 4-х узаемазвязаных элементаў: кантынгенту студэнтаў; прафесарска-выкладчыцкага складу; матэрыяльна-тэхнічнай базы; метадычнага забеспячэння.

Выкладчыкі факультэта могуць эфектыўна ўплываць толькі на 4-ты элемент сістэмы - метадычнае забеспячэнне вучэбнага працэсу.

Пры вызначэнні пераліку спецыяльнасцей і спецыялізацый неабходна адмовіцца ад валавай падрыхтоўкі спецыялістаў, арыентаванай на ўсярэдненую публічную бібліятэку, і перайсці да глыбокай спецыялізацыі. У рамках бібліятэчнай адукацыі спецыялізацыя можа развівацца па трох асноўных напрамках: тыпы бібліятэк, віды дакументаў і функцыі дзейнасці.

Асноўнай прыметай, па якой неабходна выдзяляць спецыялізацыі на факультэце, з'яўляецца функцыянальная накіраванасць дзейнасці. Зыходзячы з гэтага, можна выдзеліць наступныя асноўныя спецыялізацыі:

– спецыяліст па фармаванню бібліятэчнага фонду (тэкставых баз дадзеных);

– спецыяліст па аналітыка-сінтэтычнай апрацоўцы дакументаў і фармаванню бібліяграфічных баз дадзеных;

– спецыяліст па абслугоўванню карыстальнікаў;

– спецыяліст па мэнеджмэнту і маркетынгу.

Дадзены пералік спецыялізацый пры неабходнасці можа быць дапоўнены і дэталізаваны.

Працэс навучання павінен уключаць 4 блокі вучэбных дысцыплін: агульнанавуковыя дысцыпліны, якія вывучаліся да паступлення ў ВНУ:

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

агульнаспецыяльныя дысцыпліны; дысцыпліны спецыялізацыі.

Блок агульнанавуковых дысцыплін забяспечвае фундаментальную універсітэцкую падрыхтоўку кадраў. Яго аснову складаюць наступныя вучэбныя дысцыпліны: філасофія,паліталогія, эканоміка, эстэтыка, гісторыя, літаратура, якія будуць вывучацца ў рамках універсітэцкіх праграм. Агульнавядома, што бібліятэкар з'яўляецца пасрэднікам між дакументам і карыстальнікам. Гэта патрэбуе ад яго ведаў, якія дазваляюць разбірацца як у змесце дакументаў, так і ў асаблівасцях чытачоў і працэсу ўспрымання інфармацыі.

Другі блок - дысцыпліны, якія вывучаліся да паступлення ў ВНУ: "Машынапіс";"Камп'ютэрны практыкум"; "Замежныя мовы"; "Имідж дзелавога чалавека".

Трэці блок можна назваць "Агульнапрафесійныя дысцыпліны", ён павінен уключаць, у першую чаргу, чатыры агульнапрафесійныя тэарэтычныя дысцыпліны: "Бібліятэказнаўства"; "Дакументазнаўства"; "Бібліяграфазнаўства"; "Інфарматыка".

Веды, якія атрыманы студэнтамі ў выніку вывучэння дадзеных вучэбных курсаў, павінны стаць тэарэтычнай базай для далейшага засваення спецыяльных ведаў. Гэтыя веды студэнты атрымаюць у выніку вывучэння наступных асноўных спецыяльных курсаў: "Бібліятэчны фонд" (або "Тэкставыя базы дадзеных"); "Аналітыка-сінтэтычная апрацоўка дакументаў"; "Знешнія і ўнутраныя бібліяграфічныя базы дадзеных"; "Абслугоўванне карыстальнікаў"; "Бібліятэчны мэнеджмэнт і маркетынг".

З мэтай устаранення дубліравання дысцыпліны трэцяга, як і першага, блокаў павінны чытацца з улікам спецыялізацый, выбраных студэнтамі, і ў далейшым будуць дапаўняцца і дэталізавацца на курсах спецыялізацый.

Рэалізацыя выказаных прапаноў вымагае рэарганізацыю структуры факультэта і пераразмеркаванне функцый між кафедрамі. На нашу думку, на факультэце мэтазгодна стварыць наступныя кафедры (на пераходны перыяд): тэорыі і гісторыі бібліятэчна-інфармацыйных сістэм; дакументазнаўства і фондазнаўства (або тэкставых баз дадзеных); аналітыка-сінтэтычнай апрацоўкі дакументаў і бібліяграфічных баз дадзеных; арганізацыі абслугоўвання карыстальнікаў; бібліятэчнага мэнеджмэнту і маркетынгу.

Грыцкевіч А.П.,
докт.гіст.навук,
прафесар

ПРАГРАМА ПА ГІСТОРЫІ БЕЛАРУСІ І НАЦЫЯНАЛЬНАЯ КАНЦЭПЦЫЯ ГІСТОРЫІ

Адной з асноўных гістарычных дысцыплін у вышэйшых навучальных установах гуманітарнага профілю на Беларусі з'яўляецца гісторыя Беларусі. У Беларускім універсітэце культуры яна, безумоўна, дамінуе сярод іншых дысцыплін у галіне гісторыі.

Выкладанне гэтага, як і іншых прадметаў, вядзецца ў адпаведнасці з праграмай. У свой час, у 1978 годзе, на кафедры гісторыі СССР, БССР і замежных краін (як да 1991 г. называлася кафедра гісторыі Беларусі і замежных краін) была падрыхтавана праграма, якая дапамагала не толькі выкладчыку, але і студэнту пры падрыхтоўцы па гэтаму прадмету да залікаў і экзаменаў. У праграме была ўлічана і неабходная недагматычная літаратура (для таго часу). Ужо ў сярэдзіне і другой палове 80-х гадоў гэтая праграма стала недастатковай, а ў апошніх яе раздзелах - і састарэлай. А новая праграма не магла друкавацца, бо згодна з загадам Міністэрства вышэйшай адукацыі справа складання праграм па гісторыі БССР належала толькі кафедры гісторыі БССР Беларускага дзяржаўнага універсітэта. Разам з тым створаная універсітэцкімі выкладчыкамі праграма не прымалася выкладчыкамі кафедры Мінскага інстытута культуры, бо яны лічылі яе дагматычнай, няпраўдзівай і фальсіфікаванай, што пацвердзілі і далейшыя падзеі, як палітычныя, так і навуковыя (асабліва пачынаючы з 1992 года).

Цяпер ва універсітэце культуры намі створана новая праграма. Яна пазбаўлена напластаванняў мінулага перыяду, а яе літаратурная частка - абавязковых прац для вывучэння, прадыктаваных наменклатурай. Новая праграма пашырана ў тэматычным накірунку і мае больш адпаведную гістарычнаму працэсу структуру. Яна абапіраецца на шырокі спіс літаратурных пазіцый, напісана на аснове той гістарычнай канцэпцыі, якую аўтар адстойваў ужо доўгі час і якая лічыцца цяпер нацыянальнай.

Новая праграма па гісторыі Беларусі перш за ўсё грунтуецца на разглядзе гісторыі нашай

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ